

MTA KRTK
A TUDOMÁNY SZEREPE
AZ EURÓPAI TERÜLETI KOHÉZIÓ ALAKÍTÁSÁBAN
Budapest, 2014. november 20.

A magyar regionális tudomány Erdélyben

Vincze Mária, emerita professzor
Babeş-Bolyai TE, Kolozsvár
Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar

Messze látó tudomány: felelős válaszok a jövőnek

Mottó: ... a civilizáció jövőbeni fejlődésének legjobb alternatíváját a különféle nagyobb regionális csoportosulások létrejötte, fejlődése és kölcsönös együttműködése jelenti. (Václav Havel)

- Az erdélyi magyar regionális tudomány fejlesztése és e nagytérség települési, regionális gazdasági és társadalmi viszonyainak elemzése, értékelése alapvető feladat nemcsak az erdélyiek de az anyaországiak számára is.

Főbb témák

- I. Oktatási programok magyar nyelven a régió- és vidékfejlesztés területén
- II. PhD tézisek tematikái
- III. EME rendezvények: előadások, konferenciák, kutatások
- IV. Konferenciák, konferencia kötetek
- V. Sorozat kötetek
- VI. Stratégiai megközelítések

MTA-RKK szerepe az erdélyi magyarnyelvű regionális tudomány fejlesztésében

- Mottó: Kétféle tudás létezik. Vagy mi magunk ismerjük a témát, vagy tudjuk, hol nézhetünk utána. (Samuel Johnson)
A jó tudós eleget tud ahhoz, hogy tudja: a legjobb emberektől kell lopni. (J. Holton)

Szakmai irányítást, támogatást a szakember képzésben, az intézményi keretek kialakításában elsősorban a MTA RKK részéről és a Pécsi Regionális- és Környezetgazdaságtan PhD iskola oktatóitól, kiemelten dr. Horváth Gyula professzortól kaptunk

Magyar Tudományos Akadémia – Regionális Kutatások Központja

teremtő és fejlesztő hatása az erdélyi (vajdasági, felvidéki, kárpátaljai) magyar regionális tudományra

Pécsi Tudományegyetem

Kolozsvári BBTE

MTA - RKK

Kolozsvári regionális központ

BBTE – Közgazdasági- és
Gazdálkodástudományi Kar-BSc, MA, PhD
– Földrajz Kar – BSc, MA, PhD
– Szociológia és Szociális Munkás Kar –
BSc, MA
EME regionális, vidékfejlesztési
munkacsoport
KAB-regionális szakbizottság

Székelyföldi regionális központ

EMTE – Sapientia
Csíkszereda
–Gazdaság- és
Humántudományok Kara
- Műszaki és
Társadalomtudományi Kar

Oktatási programok magyar nyelven a BBTE keretében a régió- és vidékfejlesztés területén

A regionális gazdaságtan és politika egyetemi képzést Erdélyben szakmailag a MTA Regionális Kutatások Központja alapozta meg (pl. tantárgy programok kialakítása, szakemberek felkészítése, civil intézményi keretek kialakítására-, kutatási témákra tett javaslatok, stb.).

A. Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar

- B.Sc- **alapképzési** szint: 2000-ben indult a magyar nyelvű képzés alapszinten
tantárgyak: Európa gazdaságtana, Regionális gazdaságtan
- MA-**magiszteri** (mesteri) szint: 2004-ben indult a magyar nyelvű képzés mesteri szinten, „**Régió- és vidékfejlesztés gazdaságtana**” tematikával
- PhD- **doktorátusi** szint Terület fejlesztés-Régió- és vidékgazdaságtan PhD iskola (2004-2012)

A magyar tanárok közül Vincze Mária rendelkezett doktorátus vezetői joggal és vezette a regionális gazdaságtan és a vidékgazdaságtan tematikai doktori téziseket

Oktatási programok magyar nyelven a BBTE keretében a régió- és vidékfejlesztés területén

B. Földrajz Kar

- B.Sc- alapképzési szint: – **földrajz, területfejlesztés és turizmusföldrajz**
- MA-magiszteri (mesteri) szint: 2004-2005-ös tanévvel kezdődően magiszteri –indult **“Fejlesztési erőforrásgazdálkodás”** címmel. Ez az egyéves mesteri képzés a 2008-2009 tanévben véget ért. A 2008/2009 tanévtől kezdve 2 éves mesteri képzés indul **Turizmus és területi fejlődés** címmel.
- PhD- doktorátusi szint: A magyar tanárok közül Benedek József rendelkezik doktorátus vezetői joggal és a következő témákra várja a jelentkezőket: területfejlesztés, regionális fejlődés, településfejlesztés.

C. Szociológia és Szociális Munkás Kar

MA-Településfejlesztésben alkalmazott szociológia

D. Európai Tanulmányok Kara

- MA-Regionális fejlesztés értékelése (angol)

Hiányosságok: A magyar nyelvű felsőoktatás-kutatás és a magyarok lakta térségek gazdaságfejlesztési kezdeményezései közötti összhang nem teljeskörű

Vendégtanár programok, erdélyi oktatók, mesteris és PhD-hallgatók támogatása

A. Vendégtanár programokban való részvétel

- ▶ 2004-ben indult a „Régió- és vidékgazdaságtana” mesterkurzus
- Tantárgy felelősök: Horváth Gyula (2004-től), Korompai Attila (2004-2009), Varga Attila (2004-2007)
- Tematikus előadás tartása: Faragó László, Hajdú Zoltán, Kovács Teréz, Fekete G. Éva, és mások
- -konzultációk az erdélyi oktatási központokban,

B. Erdélyi oktatók, mesteris és PhD. hallgatók szakmai támogatása

- ▶ Konferencia részvételre meghívások: pl. Falukonferencia
- ▶ -dokumentációs lehetőség és konzultáció biztosítása a pécsi RKK központban

Erdélyi magyar hallgatók PhD téziseinek tematikái

2004-2012 között húsz erdélyi és vajdasági hallgató szerzett abszolutóriumot. Négy székelyföldi fiatal szakember szerezte meg a PhD-fokozatot (valamennyien otthon maradtak), és négy hallgató tartotta meg munkahelyi vitáját. A 2010/2011-es tanévben a doktori iskolának tíz határon túli hallgatója volt.

- Bíró Bibórka-Eszter: A strukturális eszközök gazdasági hatása Romániában. Esettanulmány: Északnyugat régió (2014)
- Bíró Boroka-Júlia : A közös agrárpolitika reformjának hatása a romániai vidékgazdaságra (2012)
- Borbély László: Regionális fejlesztési modellek az Európai Unióban és Romániában (2011)
- Kerekes Kinga: Vidéki foglalkoztatás az európai integráció kezdeti időszakában. Kolozs megyei esettanulmány. (2010)
- Madaras Szilárd: A munkaerő foglalkoztatás helyzetének vizsgálata Románia Európai Unióhoz való csatlakozásának időszakában. Központi régiós esettanulmány (2010)
- Szócs Emese: A klímaváltozás hatása nemzeti és regionális szinten egyes gazdasági-társadalmi mutatók alakulására (2011)
- Horváth Anna : Az európai kohéziós politika hatása Románia régióinak fejlődésére (2013)
- Csíkszeredai, Székelyudvarhelyi tézisek a pécsi Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola keretében:

Oktatók képzése

Multiplikatív hatás:

- Kurkó Ibolya – BBTE Földrajz Kar,
- Bíró Boroka, PhD – BBTE, Sepsiszentgyörgy
- Szőcs (Balla) Emese – EMTE SAPIENTIA, Kolozsvár,
- Bíró Bibórka – BBTE, Kolozsvár,
- Geréb László – Modern Üzleti Tudományok Főiskolája (MÜTF), Székelyudvarhely,
- Nagy Benedek – EMTE Sapiientia, Csíkszereda, és mások

Rendezvények: előadások, konferenciák,, amelyen a MTA-RKK kutatói résztvettek

- ▶ Magyar Tudomány Napja Erdélyben – évente tartott **EME konferencia** – Regionális szekció
- ▶ **EME- Jog-, Közgazdaságtan, és Társadalomtudományi szakosztály előadásai** (Horváth Gyula, Buday-Sántha Attila, Erdősi Ferenc, Hajdú Zoltán, Rácz Szilárd és mások)
- ▶ **BBTE- Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Földrajz kar, Szociológia és Szociális munkás Kar nemzetközi konferenciáin** való részvétel
  - **Kolozsvári Akadémiai Bizottság (KAB)** – előadás - Horváth Gyula
  - **Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT)** évi vándorgyűlései
  - **EMTE Sapientia**, Csikszereda - évi tudományos konferenciája (Horváth Gyula, Hajdú Zoltán)
  - **Partiumi Keresztény Egyetem** tudományos konferenciái
  - **Román Regionális Tudományi Egyesület** konferenciái, pl. Gyulafehérvár, Nagybánya, Kolozsvár stb.
  - **Mikó Imre Jog- és Közgazdasági Szakkollégium** stb.

Kezdetek

- Nemzetközi konferencia Kolozsváron : „ **Regional and rural development Forum**”, **7-10 Oct. 1999**, Résztvevők: MTA RKK, FAO, Világbank képviselő, államtitkárok Bukarestből és Budapestről
- Diák Kutatási Kör szervezése „Régió- és vidékfejlesztés” témakörben a BBTE- Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar keretében, 1999-től
- Bánffyhunyard-Körösfő kistérség integrált társadalmi-gazdasági fejlesztése. (REF: C-EM-9905-99-3368- Soros Alapítvány által finanszírozott kutatási projekt-8 diák bevonása), **1999-2000**

II. Székelyföld Konferencia: Kulturális térségek szerepe a regionális fejlesztésben.

Tusnádfürdő, **2001. október 11-13.**

- Székelyföld 2000 munkacsoport kialakítása

Konferencia kötetek

International Seminar: **Regional and rural development interface**, ed. M. Vincze, Cluj-Napoca, 13-15 May, 2004

- The impact of European integration on the national **economy.Regional and rural economics**. ed. M. Vincze, Cluj-Napoca, 28-29 October, 2005
- Competitiveness and European integration. **Regional and Rural Economics.**, ed. K. Kerekes, Cluj-Napoca, 26-27 October, 2007
- International Symposium of the Romanian Regional Science Association, ed M. Pascaru, D. L. Constantin, Alba Iulia, 8-9 June, 2007

Kutatások

Dr. Kovács Katalin (MTA Regionális Kutatások Központja , Térségfejlesztési Kutatások Osztálya, Budapest) szakmai szakirányításával, az Arany János Közalapítvány anyagi támogatásával **vidékfejlesztési kutatás a Kászoni Kistérségi Egyesület felkérésére, 2001.**

- Vincze Mária: Vidéki helyzetelemzés. Kászoni esettanulmány. Hargita Kiadóhivatal, Csíkszereda, 2002.

EME kutatási pályázatok: Az Erdélyi Magyar tudományosságért program keretében

1. Fenntarthatóság az Észak-nyugati régió vidéki térségeiben

Beszterce-Naszód megyei esettanulmány. Braniştea (Árpástó)) község vizsgálata (2010)

dr. Vincze Mária, egyetemi tanár, Babeş-Bolyai TE, Kolozsvár, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, dr. Albert Imre, agrármérnök, a Bioterra Egyesület vezetője, dr. Mezei Elemér, egyetemi docens, Babeş-Bolyai TE, Kolozsvár, Szociológia és Szociális Munkás Kar, Szócs Emese, doktorandusz, Babeş-Bolyai TE, Kolozsvár, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar

2. A vidékfejlesztés területi különbségei az adottságok és a támogatások nézőpontjából a 2007-2011-es időszakban Romániában. Felkészülés a jövőbeli új kihívásokra. (2012)

dr. Vincze Mária a kolozsvári Babeş-Bolyai TE (BBTE) Emeritus Professzora, matematikus-közgazdász, dr. Mezei Elemér docens a BBTE Szociológia és Szociális Munka karon, matematikus, közgazdász, dr. Szócs Emese a Sapientia kolozsvári Karán oktató, közgazdász, Marton Györgyi-mesteris hallgató

Sorozat kötetek

- A Kárpát-medence régiói-MTA-RKK,
Dialóg Campus Kiadó, Pécs-Budapest
- Studia Terrae Siculorum –Nemzeti
Kisebbségkutató Intézet Kiadó-Kolozsvár

A Kárpát-medence régiói kötetei (Erdélyi vonatkozású)

**Székelyföld. Szerk. Horváth Gyula, MTA-RKK,
2003 Dialóg Campus kiadó**

- **14 erdélyi szerző:** Benedek Márta, Bernád Ildikó, Deák Miklós, Dézsy Kinga, Ferencz Angéla, Fóri Endre, Geréb László, Hajdó Csaba, Horváth Alpár, Ilyés Ferenc, Kánya József, Kassay János, Kolumbán Gábor, Virginás Zolna.
- 1 MTA-RKK- Erdősi Ferenc,
- lektorálta Vincze Mária-(BBTE)

A Kárpát-medence régiói kötetei (Erdélyi vonatkozású)

- **Északnyugat –Erdély Szerk. Horváth Gyula**, MTA-RKK, 2006 Dialóg Campus kiadó
- 27 erdélyi szerző**: Bagoly Péter, Bakk Miklós, Báthory Lajos, Benedek József, Berekméri Mária, Bodó Barna, Csata Zsombor, Csucsuja István , Egyed Ákos, Györfy Lehel, Imecs Zoltán, Juhász Anetta, Juhász Jácint, Kerekes Kinga, Kiss Dénes, Kölcsey Andrea, Kurkó Ibolya, Molnár B. Géza, Murvai László, Nagy Bálint, Nagy Egon, Pál Zoltán, Szabó Béla, Szabó Töhötöm, Veres Valér, Vincze Mária, Zakota Zoltán.
- 1 MTA-RKK: Erdősi Ferenc

Lektorálta Péntek János (BBTE), Nagy Ágnes (BBTE)

A Kárpát-medence régiói kötetei (Erdélyi vonatkozású)

- **Dél-Erdély és Bánság Szerk. Horváth Gyula, MTA-RKK, 2009**
Dialóg Campus kiadó
- - **29 erdélyi szerző:** Alt Mónika Anetta, Bagoly-Simó Péter, Bakk Miklós, Bartos-Elekes Zsombor, Báthory Lajos, Benedek József, Berekméri Mária, Bodó Barna, Csata Zsombor, Csucsuja István , Gulyás László, , Györfy Lehel, Horváth Alpár, Imecs Zoltán, Juhász Jácint, Kerekes Kinga, Kovács Imola, Kurkó Ibolya, Lovász Piroska, Nagy Benedek, Nagy Egon, Nagy Imre, Pál Zoltán, Szabó Béla, Szabó Júlia, Szabó Töhötöm, Szalkai Gábor, Veres Valér, Vincze Mária.
- Lektorálta Péntek János (BBTE)

Románia régiói

- **Multiplikatív hatás:**

Románia. Tér-Gazdaság-Társadalom-szerk.

Benedek József,

Nemzeti Kisebbségkutató Intézet-Kriterion,
2011

Studia Terrae Siculorum megjelent kötetei:

Nagy Benedek

**A turisztikai helymarketing Székelyföldön – az imázs- és
márkahasználat tudományos megalapozása**

ISPMN Publishing, Cluj Napoca 2013.

Studia Terrae Siculorum megjelent kötetei

- *Horváth Alpár*
- **Turizmusfejlesztés Székelyföldön**
- ISPMN Publishing, Cluj Napoca 2013.

Studia Terrae Siculorum megjelent kötetei

Gergely Orsolya

**Vállalkozás női módra : a székelyföldi női
vállalkozók profiljának és motivációinak
vizsgálata**

ISPMN Publishing, Cluj Napoca 2013.

Studia Terrae Sicularum megjelent kötetei

Kiss Tamás – Barna Gergő – Deák Attila:
**Székyföldi turisztikai régió? : kérdőíves,
fókuszcsoporthoz és statisztikai vizsgálat a
székyföldi turizmusról**

ISPMN Publishing, Cluj Napoca 2013.

Összefoglalás: Mit tett az RKK?

I. A KÁRPÁT-MEDENCEI REGIONÁLIS TUDOMÁNY FEJLESZTÉSE

- **1. Műhelyszervezés:** a határon túli magyar regionális kutatási műhelyek szervezésének kezdeményezése,
- **2. Szakmai képzés:**
- **3. Kutatási programok:**
  - **3.1. Fejlesztéspolitikai kutatások,**
  - **3.2. Határ menti kutatások**
  - **3.3. A Kárpát-medence régiói tudományos monográfiásorozat**

Összefoglalás: Mit tett az RKK? folyt.

II. TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK

- **1. Regionális átalakulás a Kárpát-medencében, Sopron, 2005**

A Magyar Regionális Tudományi Társaság Sopronban tartott konferenciáján 100 magyar és 80 határon túli területfejlesztési szakember a Kárpát-medencei régiók fejlődésének sajátosságait, a területi együttműködések eddigi tapasztalatait tekintette át.

Magyarország, Szlovákia, Románia és a Vajdaság konferencián résztvevő területfejlesztési miniszterei közös nyilatkozatot adtak ki a regionális tudományi együttműködés fontosságáról.

- **2. Stratégiaalkotó műhelybeszélgetés, 2009, Az RKK alapításának 25. évfordulója alkalmából rendezett fórum.**

A stratégiai egyeztetésen a következő intézmények vezetői vettek részt:

- Selye János Egyetem, Komárom, – Fórum Intézet, Somorja, – II. Rákóczi Ferenc Főiskola, Beregszász, – Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár ,
- Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet, – Sapientia Magyar Tudományegyetem, Csíkszereda, – Regionális Tudományi Társaság, Szabadka

Összefoglalás: Mit tett az RKK? folyt.

- **3. A határ menti regionális fejlődés. A Magyar Regionális Tudományi Társaság vándorgyűlése, 2009, Szabadka**
- **4. A területi kohézió jövője a Kárpát-medencében. Debreceni Nyári Egyetem, 2010**

RKK -Romániai és erdélyi kapcsolatai

**Magyar
Tudományos
Akadémia – Regionális
Kutatások Központja
PÉCS**

Csíkszereda – Udvarhely

- Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE)
- Modern Üzleti Tudományok Főiskolája

Kolozsvár

- Babes-Bolyai TE: Közgazdasági Kar, Földrajz Kar, Szociológia és Szociális Munkás Kar, Európai Tanulmányok Kara, Politikatudomány, Közigazgatás és Kommunikációs Kar
- EMTE-Sapientia, Kolozsvár
- Erdélyi Múzeum Egyesület
- Román Akadémia – Földrajzi Intézet
- Regionális Földrajzi Központ, Kolozsvár
- Romániai Magyar Közgazdász Társaság
- Kolozsvári Akadémiai Bizottság
- Mikó Imre Szakkollégium

Bukarest

- Román Akadémia – Földrajzi Intézet
- Bukaresti TE – Szociológia Kar
- Román Regionális Tudományi Egyesület

Stratégiai megközelítés

(Szemelvények: „A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA REGIONÁLIS KUTATÁSOK KÖZPONTJÁNAK EREDMÉNYEI A HATÁRON TÚLI MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNY FEJLESZTÉSÉBEN ÉS A KÁRPÁT-MEDENCE SZERKEZETI KÉRDÉSEINEK KUTATÁSÁBAN „ című dokumentumból)

- Magyarország és a két legnagyobb magyar népességű szomszédos ország csatlakozása az Európai Unióhoz kedvező feltételeket teremtett a hosszú távú stratégiaalkotás számára. Az EU strukturális politikája ugyanis nagy távlatú országhatárokon átnyúló, egymáshoz kapcsolódó térségi stratégiákra is támaszkodik.
- Magyarország érdeke az lenne, hogy a Kárpát-medence alkosson új makrorégiót, ezáltal a magyar területek jelentős része egységes stratégiai térré válhatna. Magyarország kezdeményező szerepet vállalhatna e stratégiai tér szervezésében, és ezt összekapcsolhatná Magyarország és a magyar lakosságú területek kohéziójának programjával.

Stratégiai megközelítés (folyt.)

- Az európai kohéziós politika jövőbeli céljait és a szomszédsági partnerség követelményeit figyelembe véve folyamatos dialógust célszerű folytatni a regionális együttműködés egyes részterületeinek alapos feltárására, a fejlesztési együttműködések lehetőségeinek megvitatására, a regionális érdekek egyeztetésére. Minél több régióknak kell az együttműködésen alapuló fejlesztéspolitika szakmai és szellemi bázisait kiépítenie. Ezek szervezésében a képzett magyar szakembereknek kezdeményező szerepet kell játszaniuk.
- Hiányosságok:
Közép- és Délkelet-Európa uniós tagállamaiban és a csatlakozásra váró országokban a strukturális és kohéziós politika iránt fokozott érdeklődés tapasztalható. Azonban a regionális fejlesztési stratégiákban nem sikerült azonosítani azokat a konkrét elemeket, amelyek operatív programokká fejlesztve a régiók együttműködésének alapját jelenthetnék.

**Köszönet az MTA-RKK
munkatársainak az áldozatos
munkájukért!**

Köszönöm a megtisztelő
figyelmüket!